

Scéalta éagsúla

Ceist 1 Beidh tú ag féachaint ar ball ar thrí scéal éagsúla. Sula bhféachann tú ar an mír, an féidir leat na focail / fráasaí ar chlé a mheaitseáil leis na focail / fráasaí ar dheis?

1. An Ceann Comhairle	a) <i>Social Security System</i>
2. Comhthionól	b) <i>drinking</i>
3. thacaigh	c) <i>coroner's inquest</i>
4. ceapachán	d) <i>The Speaker</i>
5. athchóiriú	e) <i>reform</i>
6. Córas Leasa Shóisialaigh	f) <i>appointment</i>
7. fáilte Uí Cheallaigh	g) <i>again</i>
8. ólachán	h) <i>Assembly</i>
9. an athuair	i) <i>generous welcome</i>
10. coiste cróinéara	j) <i>supported</i>

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

Cad a bhí ag an duine in aice leat?

Anois, féach ar an tuairisc den chéad uair le feiceáil an féidir leat na focail sin a aithint sa mhír nuachta.

Ceist 2 (A) Féach ar an tuairisc den dara huair agus cuir na focail ó cheist 1 thuas faoi na teidil chearta.

Mitchel McLaughlin

Eolaithe Óga

Aibha Conroy

Ceist 2 (B) Freagair na ceisteanna:

1. Cén fáth gur rud suntasach é gur ceapadh Mitchel McLaughlin ina Cheann Comhairle sa Tuaisceart?
2. Cén fáth ar cuireadh fáilte mhór roimh Eimear Murphy agus Ian O'Sullivan?
3. Cé air a bhfuil an coiste cróinéara dírithe?

Ceist 3 Féach ar an tuairisc arís agus líon na bearnaí sa script. Déan iarracht gan féachaint siar ar cheist 1.

VIFAX 13 Eanáir 2015
Bunleibhéal

Tá Mitchel McLaughlin Shinn Féin tofa ina Cheann _____ ar Ch_____ Thuaisceart Éireann. Is é Mitchel McLaughlin an chéad duine riamh ó Shinn Féin a ceapadh sa bpost. _____ an DUP lena ch_____ mar gur thacaigh Sinn Féin le beartais le h_____ a dhéanamh ar an gCóras _____. Bhí iarrthóirí curtha chun cinn ag an SDLP agus ag Aontachtaithe Uladh chomh maith.

Cuireadh fáilte _____ abhaile go Contae Chorcaí roimh eolaithe óga na bliana seo. Eimear Murphy agus Ian O'Sullivan as Coláiste Treasa i gCeann Toirc a bhuaigh an chéad duais lena dtionscnamh faoi _____ i measc déagóirí. Rachaidh an bheirt acu chun cinn anois go Milan na hIodáil do na babhtáí Eorpacha níos deireanaí sa mbliain.

Mórscéal an lae arís. Cuireadh tús _____ inniu le coiste _____ faoi bhás chailín sé bliana as Contae na Gaillimhe. Bhásaigh Aibha Conroy as Gabhla i gceantar Iorras Aintheach i gConamara in Ospidéal Leanaí Shráid an Teampaill i mBaile Átha Cliath, an ceathrú lá déag de mhí na Nollag, 2011.

Ceist 4 '...an chéad duine...'

Líon na bearnaí sa bhosca leis an bhfoirm cheart de gach ainmfhocal.

an chéad	<i>duine</i>		<i>áit</i>
an dara			
an tríú			
an ceathrú		<i>casadh</i>	
an cúigiú			
an séú			
an seachtú			
an t-ochtú			
an naoú			
an deichiú			

Ceist 5 Bhí na briathra seo le cloisteáil sa mhír san aimsir chaite. Cum abairtí leis na briathra anois san aimsir chaite.

Tacaigh
Tá (an briathar *bí*)
Buaigh
Básaigh

Ceist 6 Pléigh na ceisteanna leis na daoine eile i do ghrúpa:

1. Cén fáth a bhfuil sé tábhachtach go bhfuil Mitchel McLaughlin ceaptha ina Cheann Comhairle ar Stormont, dar leat?
2. Cén tábhacht a bhaineann le Comórtas na nEolaithe Óga, dar leat?
3. An bhfuil muintín agat as an gCóras Sláinte in Éirinn? Cén fáth?

Treoracha agus Freagraí

Ceist 1

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
d	h	j	f	e	a	i	b	g	c

Ceist 2 (A) agus Ceist 2 (B)

Féach an script.

Ceist 3

Tá Mitchel McLaughlin Shinn Féin tofa ina Cheann **Comhairle** ar **Chomhthionól** Thuaisceart Éireann. Is é Mitchel McLaughlin an chéad duine riamh ó Shinn Féin a ceapadh sa bpost. **Thacaigh** an DUP lena **cheapachán** mar gur thacaigh Sinn Féin le beartais le **hathchóiriú** a dhéanamh ar an gCóras **Leasa Shóisialaigh**. Bhí iarrthóirí curtha chun cinn ag an SDLP agus ag Aontachtaithe Uladh chomh maith.

Cuireadh fáilte **Uí Cheallaigh** abhaile go Contae Chorcaí roimh eolaithe óga na bliana seo. Eimear Murphy agus Ian O'Sullivan as Coláiste Treasa i gCeann Toirc a bhuaigh an chéad duais lena dtionscnamh faoi **ólachán** i measc déagóirí. Rachaidh an bheirt acu chun cinn anois go Milan na hIodáile do na babhtáí Eorpacha níos deireanaí sa mbliain.

Mórscéal an lae arís. Cuireadh tús **an athuir** inniu le coiste **cróinéara** faoi bhás chailín sé bliana as Contae na Gaillimhe. Bhásaigh Aibha Conroy as Gabhla i gceantar Iorras Aintheach i gConamara in Ospidéal Leanaí Shráid an Teampaill i mBaile Átha Cliath, an ceathrú lá déag de mhí na Nollag, 2011.

Ceist 4

an chéad	<i>duine</i>	ch asadh	<i>áit</i>
an dara	<i>duine</i>	<i>cas</i> adh	h áit
an tríú	<i>duine</i>	<i>cas</i> adh	h áit
an ceathrú	<i>duine</i>	<i>cas</i> adh	h áit
an cúigiú	<i>duine</i>	<i>cas</i> adh	h áit
an séú	<i>duine</i>	<i>cas</i> adh	h áit
an seachtú	<i>duine</i>	<i>cas</i> adh	h áit
an t-ochtú	<i>duine</i>	<i>cas</i> adh	h áit
an naoú	<i>duine</i>	<i>cas</i> adh	h áit
an deichiú	<i>duine</i>	<i>cas</i> adh	h áit

Ceist 5

Tacaigh: *Thacaigh mo mháthair liom nuair a dúirt mé léi gur mhian liom bheith i mo dhochtúir.*

Tá (an briathar bí): *Bhí lár na cathrach plódaithe ag an deireadh seachtaine.*

Buaigh: *Chuir mé isteach ar chomórtas cócaireachta agus bhí iontas an domhain orm nuair a bhuaigh mé.*

Básaigh: *Bhásaigh mo sheanmháthair nuair a bhí mé ocht mbliana d'aois.*

Ceist 6

Is féidir gach grúpa a chur ag déanamh an phlé seo agus ansin na ceisteanna a phlé leis an rang iomlán.

Eimear Ní Chonaola

Scéal 1

Tá Mitchel McLaughlin Shinn Féin tofa ina Cheann Comhairle ar Chomhthionól Thuaisceart Éireann. Is é Mitchel McLaughlin an chéad duine riamh ó Shinn Féin a ceapadh sa bpost¹. Thacaigh an DUP lena cheapachán mar gur thacaigh Sinn Féin le beartais le hathchóiriú a dhéanamh ar an gCóras Leasa Shóisialaigh. Bhí iarrthóirí curtha chun cinn ag an SDLP agus ag Aontachtaithe Uladh chomh maith.

Scéal 2

Cuireadh fáilte Uí Cheallaigh abhaile go Contae Chorcaí roimh eolaithe óga na bliana seo. Eimear Murphy agus Ian O'Sullivan as Coláiste Treasa i gCeann Toirc a bhuaigh an chéad duais lena dtionscnamh² faoi ólachán i measc déagóirí. Rachaidh an bheirt acu chun cinn anois go Milan na hIodáile do na babhtáí Eorpacha níos deireanaí sa mbliain³.

Scéal 3

Mórscéal an lae arís. Cuireadh tús an athuir inniu le coiste cróinéara faoi bhás chailín sé bliana as Contae na Gaillimhe. Bhásaigh Aibha Conroy as Gabhla i gceantar Iorras Aitheach i gConamara in Ospidéal Leanaí Shráid an Teampaill i mBaile Átha Cliath, an ceathrú lá déag de mhí na Nollag, 2011.

---

¹ *sa phost* atá sa Chaighdeán Oifigiúil, *sa bpost* a deirtear i gcanúint Chonnacht

² *tionscadal* atá sa Chaighdeán Oifigiúil

³ *sa bhliain* atá sa Chaighdeán Oifigiúil, *sa mbliain* a deirtear i gcanúint Chonnacht